

Predsjednik Vlade Crne Gore Duško Marković
obraćanje javnosti povodom ishoda ekspertskih pregovora sa SPC

Podgorica, 21. jul 2020.

Uvaženi građani Crne Gore,
Poštovani pravoslavni vjernici,

Upravo su mi iz Vladinog pregovaračkog tima za razgovore sa predstavnicima eparhija Srpske pravoslavne crkve javili da je druga runda pregovora na ekspertskom nivou okončana bez pozitivnog rezultata.

Sa žaljenjem sam primio tu informaciju, i želim da bez odlaganja – našim građanima, vjernicima, i ukupnoj javnosti – ukažem na nekoliko važih činjenica u vezi sa dijalogom koji smo povodom Zakona o slobodi vjeroispovijesti vodili sa Mitropolijom crnogorsko-primorskom i ostalim eparhijama Srpske pravoslavne crkve.

Kao što znate, Vlada je odmah po usvajanju Zakona u Parlamentu, bila inicijator dijaloga oko primjene ovog Zakona.

Željeli smo da kroz dijalog obezbijedimo dodatne garancije za položaj eparhija Srpske pravoslavne crkve u Crnoj Gori, da osiguramo postojeći režim korišćenja crkvene imovine i ostvarivanja vjerskih prava i sloboda pravoslavnih vjernika, odnosno uslove za nesmetano vršenje vjerske službe od strane njihovih sveštenika.

U tom smislu, za više od pola godine od stupanja na snagu ovog zakona, vjerski, imovinsko-pravni i crkveni poredak Mitropolije i ostalih eparhija ostao je nepromijenjen!

Litije i proteste koje je Crkva organizovala uprkos složenoj, i kako vidimo opasnoj epidemiološkoj situaciji sa koronavirusom, prihvatili smo i prihvatamo kao izraz slobode okupljanja i iskazanog neslaganja sa pojedinim rješenjima i odlukama donijetim u demokratskoj proceduri.

Bez obzira na to, razgovori su vođeni strpljivo i posvećeno u okviru delegacija države i crkve, a pored toga i u više navrata, i na najvišem nivou državnih i crkvenih zvaničnika. Paralelno, održana je i prva runda razgovora na nivou ekspertskih timova.

Tokom svakog od ovih razgovora, ključni i najvažniji zahtjev crkve – što je i poznato javnosti kao i relevantnim međunarodnim adresama – bilo je osiguranje korišćenja vjerskih objekata nakon okončanja postupka pred nadležnim organima ili sudom, te izmjena Zakona u smislu propisivanja isključive nadležnosti parničnog suda za pitanja upisa prava svojine.

Da pojasnim, nakon donošenja Zakona o slobodi vjeroispovijesti, Srpska pravoslavna crkva nije prihvatila nadležnost istih onih organa uprave kod kojih je decenijama unazad vršila upise prava svojine u svoju korist!

Pitanje imovine, podsjetiću vas, bilo je na stolu i tokom same rasprave za donošenje Zakona, kad sam na zahtjev lidera opozicije, napuštajući skupštinsko zasijedanje, prihvatio da se sastanem sa mitropolitom Amfilohijem, pokušavajući da iznađemo rješenje za to pitanje.

Ni tada a ni nakon usvajanja Zakona, nije bilo drugih važnih i otvorenih pitanja od strane Crkve.

A tokom druge runde ekspertskih razgovora, vođenih juče i danas, prihvatili smo:

Prvo – Da se postupak utvrđivanja zemljišno-knjižnih upisa iz upravnog postupka premjesti u redovni sudski postupak gdje teret dokazivanja vlasništva pada na državu a ne crkvu.

U tom smislu predložili smo potpuno novi član 63 Zakona, čime smo prihvatili predloge Crkve.

Drugo – Da Srpska pravoslavna crkva nastavi sa korišćenjem svih crkvenih i manastirskih objekata, imanja i drugih nepokretnosti koje su državno vlasništvo ili se u sudskom postupku utvrdi da su državno, vjersko i kulturno dobro.

I u tom smislu smo predložili potpuno novi član 64 Zakona, i jasno isključili mogućnost da vjerske objekte može koristiti bilo koja vjerska zajednica osim Mitropolije crnogorsko-primorske i drugih eparhije Srpske pravoslavne crkve u Crnoj Gori.

Treće – Da ove izmjene usvojimo već preksjutra na Vladi i prosljedimo Parlamentu radi izjašnjavanja u hitnoj proceduri do kraja ovog mjeseca.

Pojednostavljeno – ovo bi značilo da svetinje više nijesu napadnute kako to Crkva predstavlja, odnosno da bi izmjenama i dopunama Zakona bile u potpunosti i trajno zaštićene!

Riječju – da više nema govora o njihovoj navodnoj ugroženosti kako se spočitavalo Vladi.

Ovim ustupcima, čiji je prevashodni cilj prevazilaženje nesuglasica i podjela u pravoslavnom biću Crne Gore, kao i izgradnja povjerenja između Države i Crkve, Vlada sa svoje strane nije postavila bilo kakve uslove.

Jedini zahtjev Vlade bio je registracija svih crkava i vjerskih zajednica, pa i Srpske pravoslavne crkve i njenih eparhija, po slovu zakona. Registracija, koja je bila obaveza i po ranijem Zakonu. Registracija, na način kako to uređuju sva civilizovana i demokratska društva.

Nažalost, crkva je to odbila.

Ostala je pri ustaljenoj praksi da funkcioniše izvan pravnog sistema, izvan pravila i procedura. A decenijama iza nas to se ogledalo u:

- Neregulisanom boravišnom statusu za sveštenstvo i monaštvo dovedeno sa strane, a koje služi u našim crkvama i manastirima;
- Neregulisanom radnom i penzijskom statusu i stranog, ali i domaćeg sveštvenstva;
- Neplaćanju poreskih obaveza za prihode od crkvenih biznisa i poslova;
- Nepoštovanju zakona i drugih propisa Crne Gore;
- Stavu crkvenih velikodostojnika i starješina da država treba da se registruje kod njih.

Poštovani građani,

Odbijanje registracije u demokratskom svijetu znači nepriznavanje samog sebe i svog subjektiviteta; neprihvatanje društva i države; i nepriznavanje legitimnog društvenog i pravnog poretka.

Uz žaljenje što nijesmo uspjeli da postignemo dogovor koji je potreban Crnoj Gori, a kojem smo od početka bili posvećeni, koristim priliku da poručim da će Vlada i u budućnosti garantovati vjerske slobode; osigurati mirno uživanje crkvene imovine.

Crna Gora je slobodna i sekularna država, u kojoj, uz poštovanje zakona, nikada i ni na jednom mjestu – vjernicima, vjerskim službenicima, crkvama i vjerskim zajednicama, ne smije i ne može biti tijesno.

Kontakt: Služba za odnose s javnošću Vlade Crne Gore

T: +382 20 482 848

F: +382 20 482 938

E: pr@gov.me